

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolvasó szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilittyeva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

L. évfolyam, 156. szám.

Csütörtök, július 21.

Nem gyilkolták meg Le Rond tábornokot.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, jul. 19.

Hivatalosan megcáfolják, hogy Le Rond tábornokot, a szövetséggel szembeni csapategyenes felsősziléziai parancsnokát meggyilkolták volna. A hírek semmi alapja nincsenek.

Angliában ősszel új választások lesznek.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, jul. 19.

Lloyd George november közepére minden valószínűség szerint új választásokat ír ki. A választások platformja a kérdéses washingtoni konferencia lesz.

Románia a csillagokat éri a fejével.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Bukarest, jul. 19.

A kamara tegnap ratifikálta a Csehországgal kötött kereskedelmi szerződést, mely alkalommal Take Jonescu hosszú expozé mentett Románia helyzetéről.

„Románia — mondotta Take Jonescu — elérte a nemzeti integritást. Hatalmával kilépett a kis nemzetek sorából. Besszarábia kérdését elintézték tartja és visszautasít arról minden egyezkedést Oroszországgal. Románia politikája a türelem politikája, nem a kihívásé.

Megerősítik az Albánia felé eső határt.

— Beogradi tudósítónk jelentése —

Beograd, jul. 19.

Mintán Pasity miniszterelnök végleg úgy döntött, hogy szombaton utazik el Marienbadba, ahová vele együtt Take Jonescu és Benest is várják, minden nap minisztertanácsot tartanak, hogy távozása előtt az összes fontosabb függő ügyeket elintézzék. Így tárgyalás alá vették az albán lázadással teremtett új helyzetet a déli határokon. A lázadást az albánok arra indította a kormányt, hogy az Albánia felé eső határokat megfelelően megerősítse.

A zárolt vagyonok sorsa.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, július 19.

A mai minisztertanácsos vita tárgyát képezte a szekvesztrált vagyonok likvidálásának kérdése is. Erre nézve a minisztertanács négy tagjából bizottságot alakítottak, amely a szekvesztrált vagyonok likvidálásának a kérdését azonnal részletes vizsgálat alá vette. Hosszu vita fejlődött ki, melyen azonban végleges döntést nem

hoztak. Valószínűleg a következő javaslat szerint fognak dönteni. Az összes zárolt vagyont három csoportba osztják:

A zárolt vagyonok egy része az állam kezében fog maradni. A második csoportba tartozókat el fogják adni és a harmadik csoportban lévőket feloldják és visszaadják tulajdonosaiknak.

A szerencséskezű Wilson egy újabb alkotása.

— A „Torontál” tudósítójának telefonjelentése. —

Páris, jul. 19.

Japán tartózkodó viselkedésével kapcsolatban a lapok újból feszegetik a titkos szerződést, amely Amerikát a világháborúban Japánnal kötött. Japán úgy magyarázza az egyezményt, hogy ezzel Amerika neki különös befolyást és szabad kezet engedett Kinában és lemondott a nyitott ajtó politikájáról. Lansing szerint az egyezményt Wilson

személyesen tárgyalta és kötötte meg. Ichi japán nagykövét akkor azzal fenyegetődzött, hogy visszautazik Japánba, ha Amerika nem fogadja el az egyezményt. Az entente erre a híre nagyon megijedt és rábeszélte Wilson, hogy fogadja el Japán követeléseit, mert attól tartottak, hogy ellenkező esetben Japán nem segíti őket a központi hatalmak ellen.

Új vádlottak a merénylet ügyében.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 19.

Jetner Bozsidar novisadi asztalos újból kihallgatta a vizsgálóbíró. Jetner azt vallja, hogy az Obznana rendelet kiadásáig a kommunista-párt legitim tagja volt, de az Obznana kiadása után felháborodott ezen a munkásosztály ellen irányuló erőszakon és a terrorista szervezetbe lépett, ahol vörös katonákat verbuvált. Kiemeli azonban, hogy minden ténykedésében Kovačević utasítására szerinte járt el. Majd megnevezi vallomásaiban a kerületi terrorista szervezet tagjait, kiknek elnöke Jurisity Antal volt. A rendőrség a szervezetnek ezen tagjait már ugyanezen letartóztatta. Jetner vallomása szerint a terrorista szervezetek gyűléseit rendszerint ünnepnap éjjel tartották. A legfőbb gondot adott nekik a hadsereg dezorganizálásának a kérdése.

A vizsgálóbíró ma Bukovenszki Fránva novisadi munkásbiztosító pénztári hivatalnokot és Zidár József pénztári hivatalnokot hallgatta ki, akiket Moizes, Vics és Vimiszlieski vallomása terhel. Minthogy azonban mindketten állhatatosan tagadnak, elrendelte a vizsgálóbíró a többi kihallgatottakkal való szembesítésüket.

Augusztusban ül össze a törvényhozó bizottság.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 19.

A skupstina elé kerülő törvényjavaslatok előkészítése már megkezdődött, jóval előbb, mint ahogy az várható volt. Így természetesen, hogy a skupstina ülészaka is a tervezettnél hamarabb fog megnyílni. A törvényhozó bizottság tagjait már augusztus elejére Beogradba hívták. A bizottságnak azonban mielőtt munkáját megkezdene, újra kell alakulnia, minthogy dr. Ninesity Memesilló a bizottsági elnöki állásról leköszönt, a bizottság alelnöke: Demetrovity Juraj pedig

Horvátország kormánybiztosa lett. Valószínű elnökül Trifunovity Misa radikális képviselőt emlegetik.

A törvényhozó bizottság első munkája a törvényhozó skupstina új házszabályának megalkotása lesz.

A magyar sajtótörvény.

— Budapesti tudósítónk távirata. —

Budapest, jul. 19.

A nemzetgyűlés igazságügyi és közjogi bizottsága tegnap délután kezdte meg a sajtótörvényjavaslat tárgyalását. A törvényjavaslat előadója Koszó István, Tomcsányi igazságügyminiszter kijelentette, hogy a javaslatot érdemben csak ősszel fogják tárgyalni, de már most kéri a bizottságot, kezdje meg a javaslatról a vitát, mert a mostani vita alapján fogják a nyári szünet alatt a törvényjavaslat végleges szövegét elkészíteni.

Anglia beléunt Felsősziléziába.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, jul. 19.

Tegnap érkezett meg a külügyminisztériumba az angol kormány jegyzéke a felsősziléziai szövetséggel szembeni erőszakszerűsége ügyében. Az angol kormány nem hajlandó csapatereősítéseket küldeni, csupán tiszteteket.

Tőzsde.

Július 19.

Beograd. (Zárlat, Font 141-25, Frank 303-65, Dollár 38-65, Lira 179, Lei 56-90, Cseh korona 52-50, Márka 53-75, Leva 37-75, Osztrák korona 5-50.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 780, Hollandia 192, Newyork 609, London 2084, Páris 4705, Milano 2700, Prága 775, Budapest 180, Zagreb 375, Bukarest 835, Varsó 33, Wien 80, bélyegzett 89.

Wien. (Zárlat.) Márka 1075, Lei 1130, Lira 3650, Francia frank 6350, Dollár 817, Szokol 1072, Font 2990, Dinár 2040, Magyar korona 249, Lengyel márka 45.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon 1025, Dollár 335, Frank 2550, Lira 1435, Márka 414, Lengyel Márka 18, Osztrák korona 38, Lei 445, Szokol 419, Dinár 780, Rubel 38½.

HIREK

Csinálják meg a kutakat!

Ugylátszik Beeskerek város érdekes tanácsa nem rajong tulságosan azért, hogy a város polgárai józan emberek legyenek. Egész Amerika városrészen ugyanis egyetlen egy közút nem használható és így a lakosok, tekintettel arra, hogy az üzemen levő közutak tőlük kilométeres távokra vannak, ráfanyalodnak a borivásra és gazdagítják az amugyis jóléttől dagadó koreszmárosokat. Fájdalom, a mosdást, mosogatást nem lehet borral eszközölni, mert az ehhez szükséges anyagi jóléteket le kell adni pótadóba.

Igen elmés volna, ha például azon fölöttébb izgató, érdekes és állandó kérdés helyett, hogy vajjon a radikális, vagy a demokrata, vagy a paraszt-párti, vagy a nemzetiségi derekabb polgára-e a városnak, inkább azon igyekezzenek, hogy a polgárságnak tűrhető legyen az élete és tisztességesen bánjanak vele. Az elvi vitákat hagyják arra az időre, amikor nem kell folyton pár száz százalékos pótadót fizetni és amikor minden igazán úgy megy majd, hogy érdemes lesz beeskereki polgárnak lenni. Nem volna ez jobb program?

Az angol dunai flotta látogatása. Ma délelőtt 11 órakor történt meg ünnepélyes keretek között az angol dunai flotta első hivatalos beogradi látogatása. A két angol monitor ágyudörgés között futott be a Száva kikötőjébe, ahol Sneeg ezredes, a flotta parancsnokát elsőnek Bacsity szerb tengerész kapitány üdvözölte angolul, majd a kikötőparancsnok, Beograd polgármestere és az angol kolónia megbízottja beszélt. Sneeg később meglátogatta a miniszterelnököt és a hadügyminisztert.

A gyilkos sárkereszt. Megírta röviden a „Torontál”, hogy Prohászka János 13 éves kőművestanoncot egy felborult sárkereszt agyomított. Annak a közlését követik, hogy Prohászka nem volt kőművestanonc és mint a temető-esőz rokona egy szilvafa alatt játszott, majd felakart mászni a fára, közben valószínűleg meglokte a lazán álló kő sárkeresztet, mely maga alá temette a fiút, aki szörnyvethalt.

Hogy csinálják az üzletet. A wieni parlament könyvnyomatos jelentette megbízható helyről, hogy Magyarország azonnal köteles harminc millió arany frankot fizetni az ententának. A híresztelés börtömanővernek bizonyult, hogy a magyar koronát lenyomják és így a hír terjesztője olcsóbban vehessen. Ez az üzlet.

A beeskereki gyilkosság ügyében jelentősebb fordulat nem történt. A vizsgálat eddigi eredményeit a nyomozás sikere érdekében most még nem közölhetjük.

Clemenceau katasztrófális tévedése.

— A „Torontál” tudósítójának vázlatát —

London, jul. 19.

Illetékes politikai tényezők kijelentették, hogy a francia kormány belátta, hogy Nyugatmagyarországnak Ausztriának való odaítélése idő előtt és meggondolatlanul történt. Londonban már rájöttek erre, hogy ez katasztrófális tévedése volt Clemenceau-

nak. A reperálást London azonban teljesen Franciaországra bízta. Briand kormányában megvan erre a hajlandóság, főként a szenátusban elhangzott komoly figyelmeztetések után, de a módot illetően nem jött létre állapodás.

Gyilkosság Tomasovácon.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek szomszédságában fekvő Tomasovácon (Tamáslakán) gyilkosság történt. Még július 7-én, csütörtök este 6 órakor a tomasováci határban meggyilkolva találták Gyorgyevity Száva 35 éves babovai (szerbiai) születésű tomasováci lakos földművest. A tomasováci előjáróság jelentésére kiszállt a gyilkosság színhelyére az orosz csendőrség és rögtön megindította a nyomozást. A hosszas és körülményes nyomozást végre siker koronázta, megkerült a tettes: Cvetka Borivlevy nevű tamásiaki esőz személyében.

A gyilkosságnak érdekes előzményei vannak. Gyorgyevity Száva földműves, aki egyébként kissé kötekedő hajlamú ember, a gyilkosság előtt két nappal, tehát július 5-én, kedden a koreszmában ült és ivott. Mikor már meglehetősen sokat fogyasztott, jónak látta elpárologni a fizetését. Gyorgyevity tényleg el is ment a koreszmából anélkül, hogy tartozását megfizette volna. A megkötött vendéglős panaszt emelt Gyorgyevity ellen a község rendőre, Birovlevy Száva előtt, aki megígérte, hogy az ügyet elintézi és megvuttatta a vendéglőst, hogy megkapja pénzét. Még aznap éjjel bekopogtatott Birovlevy Száva rendőr és a

vendéglős a „bliccelő” vendég lakásán, ahol összevesztek egymással. Másnap Gyorgyevity átment Ozorára, jelentkezett a csendőrségnél és ott elpanaszolta esetét. A csendőrség Gyorgyevity panaszára letartóztatta Birovlevy Száva rendőrt és a koreszmást. Mig ezek letartóztatásában voltak, azalatt a rendőr bátyja Birovlevy Cvetka esőz eltökélte, hogy bosszút áll bátyja letartóztatásáért. A község bírája: Anovity Dragoljub állítólag még felbízta, hogy csak bosszúja meg ezt a becsületlen ejtett esorbát. Birovlevy Cvetko ezentúl keresve kereste a jó alkalmat, amikor eltehesse láb alól Gyorgyevity Szávát. Kedden délután találkozott vele a határban. Szó nélkül előrántotta fegyverét és rálőtt a szerencsétlen földművesre. A fegyvergolyó oly érzékeny helyen találta az áldozatot, hogy az néhány perc múlva meghalt. A csendőrség a gyilkos esőzt letartóztatta, kihallgatása most van folyamatban. Valószínűsítik tisztázódni fog a község bíró szerepe is.

Gyorgyevity szerbiai illetőségű földműves, aki nemrégiben telepedett le Tomasovácon, itt családot alapított. Özegegyen kívül egy árva hátrahagyott.

Elfogták Heller festőművész gyilkosait. Megírták, hogy Heller Ödön jónévű szegedi festőművészt a múlt hét végén ismeretlen tettesek meggyilkolták és holttestét a Tiszába dobták. Hosszu nyomozás után a szegedi rendőrség elfogta Heller gyilkosait Török Mihály és Bódi Antal személyében.

Újra árusítják az Az Estet. Megírták annakidején, hogy a magyar kormány az Az Est kolportázs jogát megvonta. Mint most Budapestről jelentik, a kormány ismét megadta a jogot az Az Est utcai árusításához.

Adomány. Teichner Nándor lapunk útján a vakok újszegedi intézetének negyvennégy koronát adományozott.

Álarcos betörők világos nappal. Tegnap, kedden délelőtt 9 óra tájban Rácz Antal favágó Karácsonyi-utcai lakásán három álarcos alak jelent meg és fenyegetően követelték, hogy adja ide

a pénzt. A szegény, öreg favágó bevezette a három ismeretlen betörőt a szobájába és többször hangoztatta, hogy neki nincsen pénze. Végre mégis eltávoztak, azonban megfenyegették azzal, hogy éjjel újra ellátogatnak és akkor jaj neki. A három álarcos ezután az ugyanazon házban lévő másik lakásba akart bemenni, ott azonban szerencsére nem volt senki odahaza és így zsákmány nélkül távoztak. Rácz feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Az Új Idők. Herezeg Ferenc képes irodalmi folyóirata az Új Idők, Crokor és Kádár Lehel új regényén kívül érdekes divatleveleket közöl Berlinből és Párisból, továbbá novellát Heltai Jenőtől és Mikszáth Alberttől, verset pedig Dingha Bélától. Ebben a számban jelent meg az Új Idők díjaira pályázó utolsó novella is. Sok érdekes aktuális közlemény díszíti a számot, amelyben sikerült felvételek számolnak be a

Ludovika Akadémia emlékünnepélyéről, a keszthelyi Helikoni-ünnepéről. Carpentier és Demsey boxmérkőzéséről és a tahii diákgyülelésről. Cikk szól Bród doktornak a szépségápolási rovat vezetőjének most megjelenő új könyvéről és a Faludy emléktábla leleplezéséről. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 60 korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 16.

Hogyan lett Pozsony a nemzetközi Duna-bizottság székhelye?

Hogy dolgozik a „Gloire” nemzete

— A „Torontál” tudósítójától. —

Bécs, jul. 19.

Európaszerte nagy feltűnést keltett a párisi legfelsőbb tanács határozata, mely a nemzetközi Duna-bizottság székhelyéül Pozsonyot jelölte ki. Mindenki azt várta, hogy Bécsben vagy Budapesten fog székelni az egész dunai forgalmat szabályozó és az összes hajozási kérdések felett intézkedő nemzetközi bizottság és tényleg ez a két egymással rivalizáló főváros kölcsönösen csak egymásban látta a komoly konkurenst és még csak nem is gondolt a régi és bölcs latin közmondásra: Inter duos litigantes tertium gaudet. Így következett be, hogy a két egymásra féltékeny rivális helyett egy harmadik, Pozsony kapta meg azt a nagy és sok előnyt, melyet a Duna-bizottság székhelye jelent. Azonban a meglepetés nemcsak a döntésen kívül állók között volt nagy, hanem ennek megfelelően a legfelsőbb tanács körében is nagy ellenzékét kapott Anglia delegátusainak személyében, akik erősen exponáltak magukat a magyar álláspont mellett és Budapestet ajánlották a bizottság székhelyéül. A franciák és a többi szövetségesek azonban lezavarták az angol delegátusokat és így lett Pozsony a Duna-bizottság székhelye.

Franciaország állásfoglalását — nem először — a nagyiparosok és — ebben az esetben — főleg a Schneider-Creuzot művek irányították. A Schneider-Creuzot cég — miként ez ismeretes — az összeomlás után megszerezte a pilseni Skoda-művek részvényeinek majoritását. A pilseni gyárakban nemcsak ágyukat, hanem gépeket vas- és beton-építkezési anyagokat és hajózási kellékeket készítenek. A Schneider-Creuzot cég, hogy új piacot szerezzen magának, ajánlatot tett a magyar kormánynak a budapesti kereskedelmi kikötő megépítésére. Leon Daudet-nek, a l'Action Française ismert főszerkesztőjének közvetítésével sikerült is Schneider-Creuzotéknak egy esztendősi opcióit szerezniük az építkezésre. Az opció éppen a napokban, július 1-én járt le és eddig az időpontig mindkét félnek jogában volt visszalépnie.

Néhány nap- vállalkozók- el- batukkal és a kö- gvar kormány- Hegedüs Lóránt ter azonban az a- gának találta és azzal a megoko- engedi Magvár- rázni. A franc- Pestre küldték.

Daudet Pestre- hogy Franciaor- érdeke Magyar- sen Budapest- de- éppen ez- hajlandó Magvár- sét, hogy- Buda- Duna-bizottság- gati. Ennek az- feltétele, hogy- nagyszabású, j- tője legyen. Dau- Budapesten me- Hegedüs Lóránt- megbuktatta a- eson a Schneider- tot. Daudet err- zott, ahol elő- Schneider-Creuz- megépíti a poz- ugyanolyan ár- formában, min- kötő volt terve- Természetesen- hangoztatta, hog- ebben az esetben- mogatni a cseh- Pozsony legyen a- székhelye.

Prágában erre- milliárdos szerző- héttel rá megérk- jelentés, hogy a- székhelye Pozson- Így ismertette- feltétlenül beava- helyen a legfels- tésének előzmén-

Borzalmas egy vasuti

Buda

Borzalmas gyil- zett ma a csehsz- menti Borkut kö- román oldalon fel- részleteiről még r- tos tudósítás. Az- arról számolnak k- kuti földműves és- szomszédos vasu- galatot teljesítő v- kolta és kirabolta.

A borkuti fölt- és 12 éves fiával- a vásárra, amely- adott el. A vasu- ban tértek haza- miatt utközb- házban tértek éj- a vasuti ör csalá- és a földműves- 4500 koronáért a- a vásáron s a- haza. Később a- műves és felesé- merültek, csak f-

Ejszaka a gyer- a vasuti ör és f- nak a szobába és- csolja, hogy gy- rabolják ki a csal- sem tudja, hogy n- Mikor kimentek- gyerek utánuk m- vasuti ör konyhá- megkérte, cserélje- bement a szoba- gyilkosok baltával

„VOGTA” Rt.
VEGIKI BEESKEREK Telefon 137.

Eredeti klingerit, asbest, gumitömítések, műszaki cikkek és szerszámok gyári raktára!

Néhány nap előtt a francia vállalkozók elkészültek ajánlatukkal és a költségvetést a magyar kormány elé terjesztették. Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter azonban az ajánlatot túl drágának találta és visszautasította azzal a megokolással, hogy nem enged Magyarországot kiuzsorázni. A franciák erre ismét Pestre küldték Leon Daudet-t.

Daudet Pesten hangsúlyozta, hogy Franciaországnak nagy érdeke Magyarország és különösen Budapest gazdasági fejlődése, éppen ezért Franciaország hajlandó Magyarország törekvéseit, hogy Budapest legyen a Duna-bizottság székhelvé, támogatni. Ennek azonban az az előfeltétele, hogy Budapestnek nagyszabású, jólkiépített kikötője legyen. Daudet kijelentéseit Budapesten megköszönték, de Hegedüs Lóránt ellenzése ismét megbuktatta a minisztertanácsban a Schneider-Creuzot ajánlatot. Daudet erre Prágába utazott, ahol előadta azt, hogy Schneider-Creuzot szívesen megépíti a pozsonyi kikötőt ugyanolyan árért és ugyanolyan formában, mint a budapesti kikötő volt tervezve.

Természetesen Prágában azt hangoztatta, hogy Franciaország ebben az esetben hajlandó támogatni a cseh törekvést, hogy Pozsony legyen a Duna-bizottság székhelvé.

Prágában erre aláírták az ötmilliárdos szerződést és néhány héttel rá megérkezett a hivatalos jelentés, hogy a Duna-bizottság székhelvé Pozsony lesz.

Igy ismertették ma előttem feltétlenül beavatott diplomáciai körökben a legfelsőbb tanács döntésének előzményeit.

Szemere Pál.

Borzalmas családirtás egy vasuti órházban.

Budapest, július 19.

Borzalmas gyilkosság híre érkezett ma a csehszlovák román határmenti Borkut községből, amely a román oldalon fekszik. A gyilkosság részleteiről még nem érkezett pontos tudósítás. Az eddigi jelentések arról számolnak be, hogy egy borkuti földműves és feleségét az egyik szomszédos vasuti órházban szolgálatot teljesítő vasuti őr meggyilkolta és kirabolta.

A borkuti földműves feleségével és 12 éves fiával ökröt hajtott föl a vásárra, amelyet 4500 koronáért adott el. A vásárról az esti órákban tértek haza, de a rossz idő miatt utközben az egyik vasuti órházban tértek éjjeli szállásra. Este a vasuti őr családjával beszélgetett és a földműves elmondta, hogy 4500 koronáért adott el egy ökröt a vásáron s a pénzt most viszi haza. Később aludni tértek. A földműves és felesége mély álomba merültek, csak fiuk maradt ébren.

Ejszaka a gyerek észrevette, hogy a vasuti őr és felesége belopóznak a szobába és az őt azt tanácsolja, hogy gyilkolja meg és rabolja ki a családot, hiszen senki sem tudja, hogy náluk szálltak meg. Mikor kimentek a szobából, a gyerek utánuk ment, felköltötte a vasuti őr konyhában alvó fiát és megkérte, cseréljenek ágyat. A fiu bejött a szobába. Nemsokára a gyilkosok baltával folszerelve, ismét

A német kancellár lemondással fenyegetődik.

— A „Torontál” tudósítójának távirati jelentése. —

Páris, jul. 19.

Wirth német birodalmi kancellár közölte Lord Dabernon berlini angol nagykövettel, hogy a mennyiben a felszülézi kérdést kedvezőtlenül oldják meg,

és a Rajna vidékén életbe léptetett szankciókat nem szüntetik meg, amvira komplikálódna a helyzet, hogy ő nem maradhatna a kormány élén.

Veszélyben az angolok indiai uralma.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Amsterdam, július 19.

Az angol kormány értesítette a holland tengerészetet, hogy az összes indiai angol kikötőket elzárta és senkit nem enged partra szállani. Ennek a szigorú intézkedésnek az

az oka, hogy az indiai lázadás egyre nagyobb mértékben terjed. A lázadás szervezői összeköttetésbe léptek a panizlam vezetőivel és ilyen módon igyekeznek megdönteni az angolok ázsiai uralmát.

Küszöbön egy francia-cseh egyezmény.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, jul. 19.

A francia miniszterelnöknek prágai utazására most folytak az előkészületek. A francia külügyminisztériumban folytatott tárgyalásokból kitűnik, hogy Briand utazásának célja politi-

kai és gazdasági egyezményt létesíteni ugyanazon az alapon, amelyen a lengyel-francia egyezményt megkötötték. Prágában azt hiszik, hogy a tervbe vett szerződéseket Briand látogatása alkalmával alá is fogják írni.

belopóztak, a sötétben fejszecsapásokkal mind a három alvó embert megölték.

Az élve maradt gyermek időközben kisorrant az órházból és egy határmenti járőrre bukkant, akit magával vitt a gyilkosság helyszínére. A gyilkosokat éppen akkor csípték meg, mikor egyik áldozatuk a Tiszába akarták öljeszteni. Visszavitték őket az órházba, megmutatták nekik kisgyermekük hulláját, amelyet a bestiális gyilkosok rémülten ismertek föl. Ezután töredelmes vallomást tettek tettükről. A határőrség a vasuti őrt és feleségét megbilincselve kísérte át a maramarosi ügyészségre.

SPORT

Aveliki becskeréki „Viktória” Sportegylet országos atletikai versenyének feltételei: 1921 július hó 31-én. Fentnevezett egyesület Bánát bajnokságáért 1921 július hó 31-én országos atletikai versenyt rendez a következő eldöntésre kerülő versenyszámokkal: 100, 200, 400 méteres síkfutás, 800 m. síkfutás, 4×100 m. stafétafutás, 100, 200, 300, 400 m. stafétafutás, Magasugrás, Távolugrás, Súlydobás, Diszkoszvetés, Gerelyvetés, Kalapácshajítás, Díjazás: Minden versenyszám első helyezette a Viktória nagy plakettjét, a 2. helyezett a középlakettjét s a 3. helyezett a kis plakettjét nyeri. Nevezési díj fejenként és számonként 5 dinár, staféta csapat nevezési díj 15 dinár. Nevezési határidő: 1921 július 24-én esti 6 óra. Téték és nevezések Christján Jenő Veliki Becskerek, Aranyeva-utca 11. sz. küldendők.

Miről irnak a lapok?

A „Szamouprava” a washingtoni konferencia jelentőségével foglalkozik. A világháború eltörülte a politikai életben Európa és az új világ közt eddig létezett határokat. A világ tele van még sok oly kérdéssel, melyek az egész világot érdeklik. A keleti kérdés, a Csendes óceán kérdése még világháborúdalmat is idézhetnek elő. A népek ligája, melybe oly sok reményt fektettek, ugy látszik már el van temetve. A washingtoni konferencia, ha nem is intézi el véglegesen a leszerelés kérdését, de ha csak mérsékli is a fegyverkezés okait, minden esetre ephalis jelentőségű lesz a világbéke történetében.

A „Zasztava” a régens elleni merénnyel kapcsolatban tiltakozik az ellen, hogy Novi Sadot bolsevista fészeknek tekintsék. A merénnyel szálat ugyan Novi Sadra is vezetnek, de azért ne felejtjük, hogy magában Beogradban körülbelül 30.000 kommunista van a társadalom minden rétegeiben, kezdve a parlament pedellusaitól az egyetemi tanárokig. Novi Sad az Obznana kiharidése előtt is erőves lépéseket követelt a kommunisták ellen.

Koppányi Tivadar a szemátültetés lényegéről.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Budapest, július 14.

Megirta a „Torontál” már, hogy egy alig husz éves fiatal magyar tudós, Koppányi Tivadar vonta magára bécsi kísérleteivel az egész világ tudományos köreinek figyelmét. A fiatal tudós Gyöngyösön született, itt kezdte meg középiskoláit, majd az 1907-iki gyöngyösi tüzvéz-

után Budapestre került. Mint bölcsészettani hallgató Méhely és Gorka egyetemi tanárok laboratóriumában dolgozott, majd 1920 áprilisában Bécsbe ment, ahol Przlbram professzor dolgozótársa lett. A bécsi k az egyetem látogatása alól teljesen felmentették, hogy minden idejét kísérleteire fordíthassa. Ekkor fedezte fel a szem belső szekrécióját. Legjelentősebbek azonban a szemátültetés terén lefolytatott kísérletei.

A bécsi tudományos akadémia természettudományi osztályának hivatalos lapjában foglalt leírása szerint az átültetés után a szem lencséje és szaruhártyája megzavarodik, ami később megszűnik. A szem lassan forgatható lesz, majd felép a szaruhártya és pupilla reflexszerző kenysége. Az így beültetett szemek csak annyira különböztek a rendestől, hogy kissé mélyebben fekszenek. Hogy pedig ezekkel a szemekkel látni lehet, azt többféle körülmény kétségbevonhatatlanul igazolja.

Koppányi szerdán Budapestre érkezett, ahol tudósítónk előtt szenzációs kísérleteiről a következőkben nyilatkozott:

— A tudomány már régen ismer ilyen átültetési kísérleteket, amelyek például a bőrre, egyes belső szervekre, sőt végtagokra vonatkoznak. Azonban az átültetés eredményeit két szempontból lehet megvizsgálni: Vajjon az átültetett szervek csak pusztán begyógyulnak-e és mint idegen testek szerepelnek a szervezetben, — vagy pedig a szervezet organikus részeivé válnak-e s eredeti működési képességüket visszanyerik. Ez az utóbbi fajta átültetés — az ugynevezett funkcionális átültetés — eddig kevés sikerrel járt. A szemekre vonatkozólag már régebben is történtek átültetési kísérletek, de a szemek a legjobb esetben is csak mint idegen, nem működő részek gyógyultak be a szervezetbe.

— Az én több mint egy esztendőn át végzett szemátültetési kísérleteim nemcsak halaknál, kételtűknél, hullóknél igazolták be a szemek működési képességét, hanem ami sokkal fontosabb, emlős állatoknál is, még pedig elég magas rendű állatoknál, mert a patkány — bármily groteszkül hangzik is — az a patkányok szemgolyói néhány nap alatt begyógyulnak, összes reflexzeiket legkésőbb nyolc nap alatt visszanyerik. Valamely test működőképességének így rövid idő alatt való helyreállása eddig a tudományban ismeretlen volt. Néha ilyen idegenen át történő működés — s a szem esetében szintén ilyen — van dolgunk — tizenkét-tizennégy hónapot vett igénybe.

— Az így átültetett szemek látnak. Igazolja az átültetett szemű állatok látóképességét, hogy ezek erős fényű helyekről a sötéttségbe menekülnek és — amint szintén bemutattam — tárgyakat is észrevesznek. Ezáltal az emlős állatok átültetett szemének teljes működési képessége beigazolódott. De a szövettani vizsgálatok is, melyeket Kolmer professzor végzett, beigazolták, hogy az ideghártya a maga csapjaival és pálcikáival megvan az átültetett szemben és hogy az átültetett szem-ideg összenő a réggel. Eddig a kísérleti eredmények.

— Jólásokba természetesen nem lehet bocsátkozni. A magam részéről azonban valószínűnek tartom s ezt a felfogást egyébként több tudományos szaktársam is osztja, hogy ezek a kísérletek a háziállatokon is sikerülni fognak és nincs kizárva, hogy a kísérleti eredményeket a klinikai gyakorlat is értékesíteni fogja.

Vásár-hirdetmény.

A legközelebbi pót-

ORSZÁGOS VÁSÁR

f. évi július 23. és 24. én fog megtartatni. 1421

Alibunár, 1921. július 16.

A községelöljáróság.

Elsőrendű szavatolt kömentes fehér darabos 1397

meszet

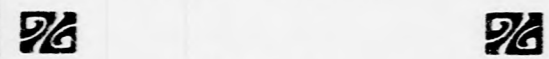
továbbá kovácszenet és kitűnő minőségű száraz velázott faszenet vagon-tételben szállít **REVAI ADOLF** Subotica. Telefon 551.

Telefon 329. Telefon 329.

Krausz Gyula

Veliki Bečkerek. Gundulityeva (Toldy Ferenc) utca 7. szám.

Gép-, motor- és autójavító műhelyei, vas- és fémöntődéje, vízvezeték-szerelési vállalata legmodernebb felszereléssel. 665

Vállalja minden szerkezetű gőzgép, motor és szivattyutelepek szerelését és javítását, jéggyárak üzembehelyezését és üzemfentartását, vas- és fémmegmunkálást. Gyors és szolid munka. Olcsó árak.

Felveszünk lehetőleg azonnali belépésre
3 divat- és kézműáru-segédet

önálló eladókat több évi gyakorlattal, a szerb, horvát, német, esetleg magyar nyelvet bírókat. Csakis elsőrendű erők nyujtsák be ajánlataikat ajánló cegek és fizetési igény megjelölésével

BRACA HAHN, OSIJEK céghez. 1419

A Szrpszka Poljoprivredna Banka D. D.

Veliki Bečkerek

átvette a „Beogradszka Zadruga“

élet- és tűzkárbiztosító intézet ügynökségét. 394

Három darab „Casali“ II. tengerimorzsoló

azonnali szállításra eladó.

Megtekinthető Vel. Bečkereken.

Cím a kiadóhivatalban. 1420

KÁVÉHÁZBAN, VENDÉGLŐBEN KÉRJÜK A TORONTÁL-T

Ha búzáját lisztre akarja becsereálni, vigye azt el a

Hungária-malomba,

ahol elsőrendű nullás és fehér kenyérlisztet kap a legkisebb vámszázalék levonása mellett.

Telefon 48.

1314

Hirdetések :: felvételnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában

Шпециалитет Чоколад-Бонбон „Царан“

Творница бонбона, десерта, чоколаде, кекса и бисквита
в Велики Бечкерек

Spezialität Schokolad-Bonbon „Czaran“

Kanditen, Dessert-, Schokolade-, Kek- und Biskuitfabrik ::
Tvornica bonbona, desserta, čokolade, keksa i biskvita ::
Veliki Bečkerek.

„Царан“ чоколад-бонбон шпециалитет

Само са крстом означена чоколада-бонбони су правни. Сва друга је недражавна.

Nur mit dem Kreuz bezeichnete Schokolad-Bonbons sind die echten. Alle anderen sind Nachahmungen.

„Czaran“ Schokolad-Bonbon Spezialität

Kapható minden fűszer- és esomegekereskedésben.

529

ELŐFIZET
Egy évre . . .
Félévre . . .
Negyedévre . . .
Egy hónapra . . .
Egyes száma . . .

Veliki Bečkerek

Orosz társaság a kommunizmus gátlója
— Beogradi tudós . . .
Be . . .
A beogradi . . .
este letartóztat . . .
okok alapján . . .
főparancsnokát . . .
1911. évbéli nev . . .
gromok érte . . .
Komiszarov . . .
került az S. H . . .
Panesov . . .
azonnal hozzá . . .
len oroszok . . .
A rendőrség az . . .
szarov-tévén . . .
most már elég . . .
kot szerzett el . . .

A me
— Beogradi tud . . .

Ma ismét eg . . .
gyanúsítottat . . .
gyelovity vizs . . .
Liebisch-Norb . . .
országi szá . . .
munkást hall . . .
meri, hogy 19 . . .
tagja a terror . . .
Kovaesevity . . .
elői alapján . . .
előkészületbe . . .
hónappal a m . . .
pett a vörös . . .
Liebisch a vör . . .
beszolgáltatta . . .
ség azóta má . . .
tőztatott.

Polgár An . . .
szervezet tag . . .
ezután, aki . . .
hogy bármine . . .
terrorista . . .
Csak azt ism . . .
vett az Oros . . .
tartott néhan . . .
ten, amilyen . . .
kut tárgyalta . . .
Pálkás Is . . .
kás beismer . . .
a terrorista . . .
hogy két-záz . . .
meg . . .
A bíróság e . . .
kihaligatta . . .
egyetem taná . . .
többi sérül . . .
díjazás al . . .